

Komunikat
z posiedzenia Rady ds. Systemu Płatniczego w dniu 29 czerwca 2012 r.

W dniu 29 czerwca 2012 r. odbyło się posiedzenie Rady ds. Systemu Płatniczego, organu opiniotawczo-doradczego przy Zarządzie Narodowego Banku Polskiego.

Posiedzeniu Rady przewodniczył Piotr Wiesiołek, Przewodniczący Rady, Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP.

Rada ds. Systemu Płatniczego:

- rozpatrzyła następujące stanowiska organizacji płatniczych wobec propozycji zmian w wysokości i strukturze opłat od bezgotówkowych transakcji na rynku polskim, zawartych w „*Programie redukcji opłat kartowych w Polsce*”, zwanym dalej „*Programem*”, przygotowanym przez Zespół Roboczy ds. Opłaty Interchange i zaakceptowanym przez Radę w dniu 30 marca 2012 r.:
  - a) organizacja VISA zadeklarowała gotowość do realizacji *Programu*, zgodnie z określonymi w nim zasadami i harmonogramem, oraz chęć udziału w wielostronnym porozumieniu, wprowadzającym w życie ten Program, pod warunkiem przystąpienia organizacji MasterCard do takiego samego porozumienia,
  - b) organizacja MasterCard poinformowała o nieprzystępowaniu do porozumienia proponowanego przez NBP, ale równocześnie podjęła indywidualne decyzje w zakresie obniżenia wybranych stawek opłat interchange od dnia 1 stycznia 2013 r.,
  - c) organizacje Diners Club i American Express poprosiły o nieuwzględnianie ich w *Programie* i nieregulowanie ich działalności z uwagi na odmienny charakter działalności systemów trójstronnych w stosunku do systemów czterostronnych, jakie prowadzą VISA i MasterCard.

Rada uznała, że w świetle powyższych stanowisk nie będzie możliwy do osiągnięcia kompromis w zakresie obniżek opłat kartowych w Polsce w preferowanej w *Programie* opcji, tj. w formie wielostronnych porozumień między głównymi stronami cztero- i trójstronnych systemów kartowych.

Rada oceniła, że kompromis o charakterze nieregulacyjnym, a w efekcie obniżenie opłat kartowych w Polsce, w zakresie i według harmonogramu zgodnego z *Programem*, jest jeszcze możliwy do osiągnięcia w alternatywnej formie, tj. poprzez podjęcie jednostronnych decyzji o obniżkach przez organizacje kartowe, zgodnych z *Programem*, oraz złożenie oświadczeń przez pozostałe główne strony systemów kartowych, tj. wydawców kart płatniczych, agentów rozliczeniowych i akceptantów, w których podmioty te zadeklarują podjęcie działań na rzecz pełnej realizacji „*Programu redukcji opłat kartowych w Polsce*”. Rada wskazała, że wobec braku jednoznacznych deklaracji wszystkich organizacji kartowych w Polsce o realizacji *Programu*, cele zawarte w *Programie* będą mogły być zrealizowane w ww. alternatywnej formie, pod warunkiem że wydawcy kart płatniczych w złożonych oświadczeniach o przystąpieniu do realizacji *Programu* równocześnie zobowiążą się do: wydawania po dniu 1 stycznia 2013 r. nowych kart dla klientów indywidualnych jedynie z obniżonymi, zgodnie z *Programem*, stawkami interchange, a w stosunku do kart wydanych dla klientów indywidualnych do dnia 31 grudnia 2012 r., których stawki interchange byłyby od dnia 1 stycznia 2013 r. wyższe niż określone w *Programie*,

wycofanie ich generalnie z dniem 31 grudnia 2012 r., o ile to możliwe, lub niepobieranie po tym terminie od nich stawek opłat interchange wyższych niż określone w *Programie*. W odniesieniu do zobowiązań wynikających z *Programu* dla agentów rozliczeniowych Rada oceniła, że szczegółowego doprecyzowania w ich oświadczeniach wymaga sytuacja podwyższonego ryzyka akceptanta umożliwiająca ustalenie przez agenta rozliczeniowego wyższych stawek opłat dla akceptanta niż zaproponowano w *Programie*.

Rada potwierdziła wcześniejsze stanowisko, że, co do zasady, również systemy trójstronne powinny być objęte zakresem *Programu*, jednakże z uwagi na ich odmienny charakter (łączenie funkcji wydawcy kart płatniczych, agenta rozliczeniowego i organizacji kartowej) udział tych podmiotów w proponowanym kompromisie może mieć miejsce na innych zasadach niż dla systemów czterostronnych. Rada zwróciła się do Departamentu Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego o określenie szczegółowego zakresu i sposobu objęcia systemów trójstronnych przygotowywanym kompromisem, w konsultacji z zainteresowanymi podmiotami.

Rada ds. Systemu Płatniczego zaproponowała, aby do dnia 15 lipca 2012 r. wszystkie główne strony systemów kartowych, tj. wydawcy kart płatniczych, agenci rozliczeniowi i akceptanci za pośrednictwem organizacji je zrzeszających, złożyły do Narodowego Banku Polskiego deklaracje o przystąpieniu do realizacji „*Programu redukcji opłat kartowych w Polsce*” wraz z dodatkowym zobowiązaniem się do przyjętych przez Radę w dniu dzisiejszym ustaleń, według wzoru określonego przez NBP dla poszczególnych grup podmiotów.

Za warunek dojścia do kompromisu w powyższej formie Rada uznała złożenie takich oświadczeń łącznie przez:

- banki i innych wydawców kart płatniczych posiadających udział w liczbie wszystkich wyemitowanych kart płatniczych w Polsce w wysokości co najmniej 90%,
- agentów rozliczeniowych posiadających udział w akceptacji kart płatniczych w Polsce według wartości rozliczanych bezgotówkowych transakcji kartowych w wysokości co najmniej 90% oraz
- w imieniu akceptantów – przez wszystkie sześć organizacji reprezentujących akceptantów, uczestniczących w pracach Zespołu Roboczego ds. Opłaty Interchange.

Rada uznała, że w razie niespełnienia powyższych warunków lub w przypadku późniejszego braku realizacji podjętych deklaracji przez podmioty, które złożyły stosowne deklaracje wobec NBP, nie będzie zawarty efektywny kompromis rynkowy w zakresie obniżek opłat interchange na rynku polskim w drodze nieregulacyjnej i zarekomendowała realizację obniżek opłat kartowych w Polsce, zgodnych z *Programem*, w formie regulacji ustawowej.

Rada zarekomendowała koordynowanie przez Narodowy Bank Polski działań związanych z przystępowaniem do kompromisu rynkowego w zaproponowanej formie, a w razie dojścia do niego monitorowanie przez NBP procesu realizacji *Programu redukcji opłat kartowych w Polsce* i cykliczne przedstawianie Radzie ds. Systemu Płatniczego informacji o stanie realizacji tego *Programu*.

Rada poparła, niezależnie od zaproponowanego wyżej procesu dojścia do alternatywnej formy kompromisu rynkowego, przeanalizowanie możliwości wyłączenia przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, porozumienia powstałego poprzez podpisanie deklaracji o podjęciu działań mających na celu realizację *Programu redukcji opłat kartowych w Polsce* spod zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jako dodatkowego instrumentu ograniczenia ryzyka prawnego związanego z zawarciem ww. porozumienia.

- przedyskutowała, przedstawione przez Departament Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego, możliwe warianty programowania rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce, w związku z brakiem przyjęcia przez Rząd *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce*, jako programu rządowego.

Rada zaakceptowała rekomendowany przez DSP NBP i Koalicję na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności wariant programowania dalszego rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce, polegający na opublikowaniu części teoretyczno-diagnostycznej *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce* oraz przyjęciu takiego programu jako dwóch dokumentów: programu rządowego, zawierającego zadania kierowane do rządu i ministerstw, oraz dokumentu wspierającego, w postaci zadań możliwych do realizacji przez pozostałe instytucje wskazane w tym programie (w tym NBP, ZBP, sektor bankowy).

Rada pozytywnie oceniła proponowany scenariusz realizacji powyższego wariantu polegający na:

- 1) wyodrębnieniu z *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce* części analitycznej, jej uaktualnieniu i publikacji na stronie NBP i Koalicji na rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności – do realizacji przez NBP przy współpracy ZBP,
- 2) podziale pozostałej części *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce* na cele i działania po stronie rządowej oraz działania po stronie pozostałych instytucji, weryfikacji aktualności poszczególnych działań i zaproponowanych terminów działania, oraz przygotowaniu dwóch odrębnych dokumentów, ich poprawieniu i uzupełnieniu – do realizacji przez NBP przy współpracy Ministerstwa Finansów, ZBP i Koalicji,
- 3) formalnym przyjęciu nowego programu działań wspierających przez instytucje odpowiedzialne za realizację (ZBP, NBP, Koalicja na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności),
- 4) przekazaniu przez NBP do Ministerstwa Finansów projektu dokumentu zawierającego działania do realizacji po stronie rządowej z rekomendacją przyjęcia tego dokumentu, jako programu rządowego, przez Radę Ministrów.

Gdyby realizacja tego wariantu okazała się dla strony rządowej niemożliwa, Rada zarekomendowała rozważenie następującej alternatywy:

- odstąpienie od przyjmowania *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce* w formie dokumentu rządowego i opublikowanie go np. jako dokumentu Koalicji na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności, albo
- opublikowanie części teoretyczno-diagnostycznej oraz przyjęcie *Programu* jako dokumentu nierządowego – przyjęcie dokumentu wyłącznie w tej części, która jest możliwa do realizacji przez

pozostałe instytucje wskazane w Programie (w tym NBP, ZBP, sektor bankowy), z wyłączeniem zadań rządowych,

- zapoznała się z wynikami badania postaw Polaków powyżej 60. roku życia wobec obrotu bezgotówkowego i przedyskutowała wnioski wynikające z tego badania,
- zapoznała się z informacją Związku Banków Polskich na temat wdrażania dobrych praktyk w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych przez banki.

Ponadto, Rada zapoznała się z następującymi materiałami informacyjnymi, przygotowanymi przez Departament Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego:

- Informacją o rozliczeniach pieniężnych i rozrachunkach międzybankowych w I kwartale 2012 r.
- Informacją o kartach płatniczych – I kwartał 2012 r.,
- Informacją nt. stanu prac dotyczących systemu SORBNET2,

oraz przez Związek Banków Polskich:

- materiałem pt. *„Zmiany w zasadach realizacji polecenia zapłaty w Polsce wynikające m.in. z wejścia w życie ustawy o usługach płatniczych”*,
- materiałem pt. *„Almanach płatniczy dla osób wykluczonych finansowo”*.

Następne posiedzenie Rady odbędzie się w dniu 21 września 2012 r.